

Juist nu keuzes
maken en niemand
laten vallen.

D66

Juist nu keuzes maken en niemand laten vallen.

Deze verkiezingen zijn cruciaal voor onze toekomst. Nederland is geen machine, die we alleen met dag-tot-dag management draaiende houden. Die we eerst uit en dan weer aan kunnen zetten. We willen onze vrijheden terug, zoeken houvast en perspectief voor de toekomst. Wat voor land willen we zijn? De coronacrisis heeft onze samenleving geconfronteerd met grote uitdagingen die vragen om passende antwoorden, terwijl een daadkrachtige aanpak van de klimaatcrisis niet kan wachten. Dat vraagt om duidelijke keuzes.

D66 maakt die keuzes. Wij pakken de onderliggende problemen van de coronacrisis aan die nu nog veel sterker zichtbaar zijn geworden. We investeren juist nu in het aanpakken van de belangrijke thema's. De groeiende kansenongelijkheid. De klimaatcrisis. Het stikstofoverschot. Het woningtekort. Dit is het moment.

Uit de doorrekeningen van het CPB en het PBL blijkt dat D66 de juiste investeringen kiest, die goed uitpakken en bijdragen aan een sterke economie. De komende jaren zal de overheid de economie moeten aanjagen om met een gezonde en groene economie uit de crisis te komen. D66 verhoogt daarom de overheidsinvesteringen en verlaagt de belastingen. Alle inkomensgroepen krijgen meer te besteden, de lasten op arbeid gaan omlaag. De economie, koopkracht en de werkgelegenheid groeien, terwijl de vervuiling afneemt en de inkomensongelijkheid kleiner wordt. We vragen daarbij een extra bijdrage van mensen met veel vermogen en bedrijven met hoge winsten. Daarnaast voeren we het principe dat 'de vervuiler betaalt' consequenter door en pakken we belastingontwijking aan.

Deze ambities kosten veel geld. D66 is ervan overtuigd dat investeringen in onderwijs en een groene economie zich in de toekomst terugverdienen. En we leveren niet in op andere onderwerpen als ontwikkelingssamenwerking of cultuur en media.

Op lange termijn verwacht het CPB een hogere staatsschuld. Maar laten we vooral ook bedenken hoeveel het ons kost als we de grote investeringen niet doen. Als we niets doen aan de onverteerbare resultaten uit internationaal onderzoek dat nu een kwart van de 15-jarigen in Nederland niet goed genoeg kan lezen om de belangrijkste boodschap uit een tekst te halen. Als we niets doen om de klimaatcrisis aan te pakken. De baten zien we niet altijd terug in economische modellen, maar wel in de brede welvaart die we met elkaar delen. Nederland is een van de rijkste landen van de wereld en kan deze keuzes maken. Om ook in de toekomst welvarend te blijven, moeten we durven investeren en dit solide doen. Dat betekent voor D66 dat de komende jaren de overheid de economie juist moet aanjagen, om de coronacrisis achter ons te laten en samen weer een stijgende lijn in te zetten. De ruimte die er is moeten we benutten voor een modern, groen en eerlijk herstel. Met een hoogopgeleide bevolking, met een groene toekomst, met een stabiele woningmarkt, waardevolle investeringen en een eerlijke arbeidsmarkt. Zo zorgen we in de coronacrisis voor een nieuw begin.

Het beste onderwijs en gratis kinderopvang.

Iedereen moet de kans krijgen de beste versie van zichzelf te worden. Daarom zorgen we voor meer aandacht voor kinderen, door kleinere klassen. Voor gratis kinderopvang, zodat ouders werk en gezin beter kunnen combineren. Voor meer salaris, vertrouwen en ruimte voor de leraar. Voor het beste onderwijs en een nieuwe studiebeurs voor studenten. In totaal investeren we ruim €11,7 miljard in het onderwijs. €7,4 miljard op de onderwijsbegroting, en nog eens €3 miljard in het jonge kind door de kinderopvang en de buitenschoolse opvang gratis te maken. Alleen zo zorgen we ervoor dat de kinderen weer echt gelijke kansen hebben, dat het niet meer uitmaakt waar je bent geboren. Dat we straks als samenleving voorbereid zijn op de toekomst. Je afkomst mag nooit je toekomst bepalen.

Daarnaast investeren we € 1 miljard per jaar extra in wetenschappelijk onderzoek en € 300 miljoen voor investeringen in innovatie. We groeien toe naar de internationale norm om samen met het bedrijfsleven 3% bbp te investeren in onderzoek en innovatie. Dit is in lijn met de ambitie die de Kenniscoalitie (van VSNU tot MKB Nederland en van KNAW tot VNO) heeft uitgesproken. Daarmee zorgen we dat we ook in de toekomst in staat zijn om ons geld te verdienen.

Een groene economie.

De klimaatcrisis pakken we stevig aan, we halen het ambitieuze CO₂-reductiedoel van 60% die nodig is om als Nederland te voldoen aan het klimaatakkoord van Parijs en de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. Door groen en innovatief ondernemerschap verdienen we geld en creëren we nieuwe banen. Vervuilende bedrijven gaan meer betalen door een stevige CO₂-heffing die wordt teruggesluisd naar de industrie als subsidie om de uitstoot nog verder terug te brengen. We maken Nederland de grootste producent van windenergie in Europa. We stoppen met nieuwe subsidies voor het verbranden van biomassa en voeren rekeningrijden in, zodat in 2030 één op de drie auto's op de weg elektrisch is. En we investeren flink in het openbaar vervoer. We beschermen onze natuur, in 2030 is 70% van de stikstofgevoelige natuur onder de kritische waarde. Dit komt doordat we de stikstofuitstoot fors naar beneden brengen door onder andere het aantal varkens en kippen te halveren en het aantal koeien met 30% te verminderen. We trekken in totaal € 17 miljard euro uit voor het uitkopen van boeren en het ondersteunen van boeren in hun transitie naar kringlooplandbouw. In de PBL doorrekening is nog maar beperkt rekening gehouden met alle ontwikkelingen in Europa, dat zal nog extra wind in de rug geven. Bijvoorbeeld bij de verkoop van elektrische auto's zullen Europese eisen belangrijk zijn in het halen van de doelstelling van zero emissie nieuwverkoop van auto's in 2030. Daarnaast wordt het met Europese regelgeving minder makkelijk voor bedrijven om over de grens in Duitsland en België ongehinderd door te gaan met hun uitstoot en ontstaat er een gelijk speelveld voor de schone bedrijven. Alleen zo halen we met elkaar het klimaatakkoord van Parijs.

Een betaalbare woning.

Te veel mensen missen de basis van een goed en fijn huis. Dus investeert D66 fors in nieuwe woningen. We willen een miljoen betaalbare en energiezuinige huizen bouwen voor 2030. Door de aanleg van groen en snel openbaar vervoer worden we vrijer om te wonen en te werken waar we willen. Huisjesmelkers die te hoge huren vragen, pakken we aan. D66 investeert ruim €2 miljard per jaar in een corporatiefonds voor de bouw en verduurzaming van betaalbare woningen. We schaffen daarnaast geleidelijk de hypotheekrenteaftrek en de jubelton (schenkingsvrijstellingen bij de aankoop van een woning) af. Daarmee volgen we de adviezen op van DNB, AFM, Europese Commissie, de WRR, het CPB en het Sustainable Finance Lab, die erop wijzen dat mensen met een koopwoning nu te hoge schulden aangaan, wat de overheidsbegroting en de economie in de weg zit. En ervoor zorgt dat het minder aantrekkelijk is om een huis aan te bieden in de vrije huursector. Door alle subsidies op het kopen of huren van een woning af te schaffen en iedereen een standaard belastingkorting te geven, neemt de keuze voor mensen die op zoek zijn naar een huis toe. Zo krijgt iedereen weer gelijke toegang tot de woningmarkt en is een betaalbare woning weer binnen handbereik.

Zonder toeslagen en werken moet lonen.

De toeslagenaffaire heeft laten zien dat het huidige systeem onhoudbaar is. D66 kiest er daarom voor om de toeslagen af te schaffen en te vervangen door een belastingkorting die ook kan worden uitbetaald: een verzilverbare heffingskorting. Dit maakt het veel simpeler voor iedereen en voorkomt problemen met terugbetalen. Ook als mensen een baan vinden of iets meer gaan verdienen. De inkomensongelijkheid (de Gini-coëfficiënt) neemt hierdoor flink af. Dit komt door een hoger minimumloon en hogere uitkeringen, door het halveren van de zorgpremie, het verlagen van het eigen risico en het gratis toegankelijk maken van de kinderopvang. We betalen dit onder andere door hogere belastingtarieven voor mensen met hoge inkomens. Met behoud van koopkracht en werkgelegenheid: alle inkomensgroepen gaan erop vooruit, de mensen met een laag- of middeninkomen het meest.

Een sterke publieke sector.

D66 investeert naast het onderwijs ook in de zorg en in de publieke sector. De coronacrisis heeft extra duidelijk gemaakt dat we juist nu deze mensen ontzettend hard nodig hebben. Het gaat om €3 miljard voor betere salarissen in de publieke sector, met vooral een forse verbetering voor basisschoollerares en verpleegkundigen. Ook investeren we in de politie en de sociale advocatuur. Voor defensie wordt € 500 miljoen per jaar vrijgemaakt, waarvan € 400 miljoen voor investeringen in personeel. Uitvoeringsorganisaties krijgen in onze plannen €200 miljoen extra. Zo investeren we in een overheid die weer naast de burger gaat staan en aandacht heeft voor de menselijke maat. Ook verbeteren we de digitale infrastructuur van de overheid. Daarnaast zet D66 in totaal €4,5 miljard in voor 100.000 publieke banen, en extra begeleiding en omscholing voor mensen die moeite hebben om een nieuwe baan te vinden. Om mensen die niet vanzelf aan de slag komen op de arbeidsmarkt weer een kans te geven, maar ook voor extra aandacht op school of in de zorg.

Minder belasting op arbeid, belastingconstructies aanpakken en de vervuiler betaalt.

In de plannen van D66 zit een grote verschuiving van lasten op arbeid naar lasten op vermogen, winst en milieu. We pakken belastingconstructies hard aan en laten vervuilende bedrijven meer betalen. Daarmee verlagen we de lasten van huishoudens en zorgen we er vooral voor dat de belasting op werk omlaag gaat, voor mensen en bedrijven. Dat betekent dat huishoudens onder aan de streep meer overhouden en dat het voor werkgevers aantrekkelijk blijft om mensen in dienst te nemen. We leggen de rekening zo bij bedrijven neer dat het niet de economische groei belemmert. Bedrijven blijven investeren, de werkgelegenheid bij bedrijven neemt toe en de cao-lonen gaan omhoog.